

УДК: 373.2.015.31:7

Житнік Т.С.

асистент кафедри загальної психології
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького

ВПЛИВ ХУДОЖНЬОГО МИСТЕЦТВА НА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНИКА

Естетичне виховання спрямоване на формування та розвиток творчої особистості, її чуттєвої сфери, тобто естетичний розвиток особистості – процес формування естетичної культури особистості, вдосконалення її естетичної діяльності та естетичної свідомості. На основі естетичних поглядів формується естетичний ідеал, що

“обумовлений взірцем в оцінюванні естетичних явищ і власної художньої діяльності” [2, с.278]. Другий компонент естетичної культури – естетичні потреби, що формують внутрішню необхідність в дослідженні певних естетичних цінностей і розвитку умінь. в основі естетичних потреб визначено естетичні почуття та естетичні смаки. Останнім компонентом естетичної культури є естетична діяльність – процес формування та реалізації певних творчих умінь, навичок та здібностей. З огляду на компоненти естетичної культури, важливим підґрунтям цього процесу є естетична освіта, процес, що формує мистецькі знання, вміння та навички, – пише Т.Поніманська [2, с.279].

Аналізуючи сучасні психолого-педагогічні дослідження, слід зазначити, що однієї теорії та точного наукового обґрунтування щодо особливостей естетичного ставлення дітей старшого дошкільного віку немає. Орієнтуючись на роботи А.Бакушинського, Н.Ветлугіної, Л.Виготського, Д.Казакової, Д.Комарової, В.Кудрявцева, Н.Поддьякова, Е.Флеріної та ін., які підтверджували наявність елементарного рівня естетичного ставлення у дитини, доходимо висновку, що для формування естетичного ставлення велике значення має сенситивний характер дошкільного періоду. Дитина в цей віковий період особливо вразлива, власні переживання та суб'єктивні враження становлять її загальний емоційний стан. Під впливом більш емоційних переживань та ситуативних змін естетичне ставлення легко змінюється [1, с.16-17].

Художня педагогіка інтегрує естетичне ставлення на естетичні категорії, за допомогою яких формується індивідуальна естетична думка:

1. Емоційна категорія естетичного ставлення – естетичні переживання, емоції та почуття, за допомогою яких дитина формує емоційне ставлення до навколишньої дійсності.

2. Гносеологічна категорія естетичного ставлення – естетичне сприйняття, естетичні поняття та уявлення, що допомагають формувати індивідуальні естетичні пізнання навколишнього світу.

3. Аксиологічна категорія естетичного ставлення – естетичні цінності, норми, ідеали, смаки та оцінки, що забезпечують формування естетичних потреб та шляхи їх задоволення.

4. Діяльнісна категорія естетичного ставлення – естетичні дії, які є продуктивним результатом естетичного пізнання світу [1, с.10].

Сутністю соціального характеру естетичного ставлення є історичний багатовіковий розвиток людини. Категорії естетичного ставлення залежать від соціального характеру та соціальних умов, що завжди змінюються (Г.Геґель, І.Кант, С.Гольдентріхт). О.Наконечна зазначає: “Природа естетичного ставлення полягає у подоланні суперечностей “між сутністю й існуванням людини”. У його основі, відповідно до поглядів представників сучасної філософії, лежить внутрішній мотив – потреба самоствердження людини як родової істоти” [1, с.11].

Художнє мистецтво є формою об'єктивної свідомості людини, за допомогою якої проявляється суб'єктивна творча активність, спрямована на задоволення потреб та реалізацію своїх естетичних дій. Естетичне ставлення дорослої людини та дитини старшого дошкільного віку відрізняються. Так Н. Румянцева у статті "Розвиток почуття у дітей" писала: "Тому не можна створювати шкільні художні твори за масштабом та смаком дорослих, не визначивши заздалегідь художні почуття дітей, як не можна давати їм у руки підручники, не знаючи рівня їх підготовки. Необхідно, перш за все, визначити, як у дитини, яка надана сама собі, проявляється естетичне почуття і як воно розвивається" [3, с.129]. Естетичні дії – це результат власного естетичного самоствердження та самовдосконалення, за допомогою свободи "образу – Я", через самопізнання, споглядання, переживання та творчість.

Важливим кроком в художньому мистецтві є самостійна діяльність дитини. Т.Поніманська зазначає: "Основним шляхом розвитку дитини є самостійна художня творчість, у якій вона відкриває нове для себе, а для тих, хто її оточує, – нове про себе" [2, с.280]. Важливе місце у процесі формування культурної особистості посідає мистецтво. Особливу цінність для розвитку естетичного виховання становить художнє мистецтво. Діти старшого дошкільного віку, сприймаючи твори мистецтва, залучаються до художньої творчості, самостверджуються та стимулюють розвиток творчої активності. Художнє мистецтво – це формування естетичного ставлення, яке допомагає розуміти художні образи та створювати нові виразні художні форми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ликова І.О. Програма художнього виховання, навчання й розвитку дітей 2-6 років "Кольорові долоньки" / І.О.Ликова. – Х.: Веста: Видавництво "Ранок", 2007. – 128 с.
2. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: Навч.посібник для студентів вищих навч. закладів. / Т.І.Поніманська. – К.: "Академвидав", 2004. – 456 с.
3. Ростовцев Н.Н. История методов обучения рисованию: Русская и советская школы рисунка. Учебное пособие для студентов худ.-граф. фак-та пед.инс-тов по спец. №2109 «Черчение, рисование и труд». / Н.Н.Ростовцев. – М.: Просвещение, 1982. – 240с., илл.